

IDÉ & KRITIK

Tidskriftsfajt. Bråket mellan Arena och Tvärdrag friskar upp.

JAG FYLLDE FEMTIO FÖRRA ÅRET och är så pass gammal att tidskrifter betydde mycket för mig under åren jag formades. I sjuttonårsåldern köpte jag på någon loppis i Vingåkerstrakten gamla årgångar av BLM och Lyrikvännen och minns hur jag slukade dem trots att jag varken visste vilka som skrev i dem eller alltid vad artiklarna handlade om. Men plötsligt kunde man slå upp en nedgörande recension av Tomas Tranströmer, signerad en arg Tobias Berggren, och känna hur blodet strömmade till huvudet.

Vad är en tidskrift? Det var nittonhundratalets sätt att skicka en signal genom allt det förstokade. En liten grupp invigda startade en tidskrift så att de fick en anledning att träffas och sedan förvandlade de den till en projektil riktad mot etablissemangen. Häften för kritiska studier! Les Temps

15.01.09

Arena nr 6/09.

”Så mycket ilska över en tidskrift som knappt någon utanför Stockholms innerstad läser.”

frågor om klimat, välfärd eller klass tycks verkligen tråka ut Arenareaktionen. Men angreppet blir också litet komiskt: så mycket ilska över en tidskrift som knappt någon utanför Stockholms innerstad läser.

NEJ, DET ÄR TVÅ ANDRA SAKER som gör mig riktigt glad. Det ena är att de ilskna reaktionerna blev så många. Helle Klein avfärdar från sin predikstol i bloggösfären de tvås gäng som ”sektvänster” och även i Expressen ojas det över tilltaget. Reaktionerna ska uttydas så här: kritikerna rörde uppenbarligen vid en känslig nerv.

Det andra som gläder mig är att energin i angreppet kommer från en annan tidskrift, Tvärdrag, som i dag får betraktas som den allt klarare lysande stjärnan på vänsterhimlen och den är Suhonen redaktör för.

Två tidskrifter i öppet slagsmål. Kan det bli bättre?

GÖRAN GREIDER
kulturdebatt@dn.se

Modernes! Die Weltbühne! New Left Review! Bang! Från min egen aktiva tidskriftstid minns jag saligheten när man höll det första exemplaret av det världsförändrande numret i sin hand.

Sedan kom nätet och bloggarna och någonsans har det länge känts som om tidskriftens era är förbi. Men i samma ögonblick som jag sörjde över det brakade det loss en debatt om tidskriften Arena. I måndagens Aftonbladet angrep skribenterna Daniel Suhonen och Dan Josefsson Arena för att inte vara en vänstertidskrift. De anklagar den för att ha fastnat i ett postmodernt trask där de väsentliga maktförhållandena inte längre urskils. Jag tycker de har rätt i sin kritik;

Gökar för djungeln. Fuck for Forest räddar skogen med nakenchocker.

PÅ EN UTOMHUSFESTIVAL 2004 naturchockade den norska duon Fuck for Forest genom att para sig på scen inför 4 000 åskådare. Idén var att samla in pengar till regnskogen genom att ta betalt för livesex.

Nu visar det sig att Fuck for Forest blev något mer långlivat än ett festivalligg. I senaste Glänta (4/09) med tema naturen gör miljöreportern Henrik Andersson ett oemotståndligt ”hemma hos”-reportage med den norska duon, som numera expanderat till ett fullvärdigt skogspipparkollektiv i Berlin.

Den journalistiska dramatiken är fenomenal. Reportern tas emot i en ostädad lya med jättesäng och uppmonterad videokamera i Kreuzberg – han nervös, intervjuobjekten misstänksamma. En är klädd i enbart nätstrumpor och köksförkläde, en annan i benvärmare, röd kofta och ingenting där emellan. Första frågan kommer från fel håll: ”Är du rädd för oss?”

Efter visst motstånd utvecklas ett intressant och respektfullt samtal om regnskogens ekologi och FFF:s praktiska arbete för att

DN:s avslöjande om sexuella trakasserier på Operan visar sprickorna i kulturvärldens självbild. Den manliga genikulten används än i dag som ursäkt för ett oacceptabelt beteende. Åsa Beckman minns ett chockerande möte med författaren Stig Larsson.

Manliga genier med rätt att svina

MED DE REDAN legendariska orden ”det var hans latinska temperament som tog över” försökte Operans chef Anders Franzén i veckan förklara varför balettchefen Marc Ribaud skickat sexmejl till en kvinnlig anställd (DN 12/1). I näringslivet hade en hög chef som sextrakasserat anställda förmodligen omedelbart fått lämna sin post. Hur är det möjligt att det fortfarande accepteras i kulturvärlden?

Svaret är att det i kulturvärlden fortfarande odlas en manlig genikult – ett segt och ihärdigt arv som levt vidare genom namn som Georg Brandes, Pablo Picasso, Leonard Bernstein, Jean-Paul Sartre, Roman Polanski och många fler. Det spelar ingen roll att vi numera har starka kvinnliga författare, musiker, konstnärer, regissörer eller kulturchefer – fortfarande finns det en sorts aura kring manliga, gränslösa konstnärer. Eller som skådespelaren Jessica Zandén uttryckte det på debattsajten Newsmill när hon skrev om vissa manliga kolleger inom teatervärlden: ”inga negativa beteenden har fått några konsekvenser” (6/1).

TILL ETT FRILANSMÖTE på DN:s kulturredaktion i slutet av 90-talet bjöd chefredaktören Arne Ruth in Stig Larsson för att hålla föredrag. Under de åren skrev och pratade den då extremt uppburne författaren om samtidens brist på kvalitetskänsla. Han menade att han var en av de få som kunde avgöra vad som var absolut kvalitet.

Ett halvår tidigare hade jag recenserat Stig Larssons diktsamling ”Matar” och skrivit att hans dikt blivit oangelägen och att boken inte

Du, sa han och pekade på mig, det är ditt fel att jag inte fått en enda positiv recension i Stockholmspressen de senaste fem åren. Jag ska pissa i din gom så att du aldrig mer kan prata.”

lade något nytt till författarskapet. ”Stig Larsson har skrivit ut sig själv ur poesin”, menade jag.

På redaktionen slog sig Stig Larsson bekvämt ner i en soffa framför ett femtiotal personer. Han började med att slå fast att recensentläget på DN Kultur var miserabelt och att det fanns ett tecken på det som var tydligare än alla andra: att man lät Åsa Beckman skriva. Sedan talade han utförligt i ungefär en timme om kvalitet, litteratur och kritik, där den röda tråden var hur dålig, obildad och okunnig jag var.

Jag stod som förstummad. Jag minns inte riktigt vad jag tänkte.

De sista tio minuterna lämnade jag rummet för att det var för hemskt. När Stig Larsson vid minglet efteråt ställde sig bredvid mig och en av redaktionens dåvarande chefer sa jag att vi just diskuterade hans föredrag.

– Och vem är du? sa han och stirrade på mig. (Då hade han ungefär i tio år hälsat om vi på håll sågs.)

– Åsa Beckman, sa jag.

Då exploderade han.

– Du, sa han och pekade på mig, det är ditt fel att jag inte fått en enda positiv recension i Stockholmspressen de senaste fem åren. Jag ska pissa i din gom så att du aldrig mer kan prata.

PÅ DET HÄR MÖTET satt flera av Sveriges mest namnkunniga och beundrade skribenter. Skribenter som var vana att försvara människors lika värde, tryckfrihet, yttrandefrihet och de flesta av dem skulle inte tveka att kalla sig feminister. De skulle vara först att rycka ut och försvara människor var som helst i världen. Men här var det ingen som sa någonting. Ingen kollega, absolut ingen chef. Inte ens när Larsson sa vad han skulle göra i min mun var det någon som sa: Tack, nu räcker det.

Det har gått många år sedan den där händelsen. Dagen efter blev det vad-var-det-som-hände-möte på redaktionen (i och för sig på mitt initiativ) och efter en tid kom ett ursäktande brev från Larsson, som jag tror han blivit uppmanad att skriva. Men av kvällen med författaren finns mycket att lära.

Den visar hur kulturvärlden fortfarande håller sig med en manlig genikult som tillåter manliga

skydda den. Eftersom Världsnaturfonden inte velat ta emot dess pengar – hittills har de samlat in två miljoner kronor – har FFF fått resa till Costa Rica och Ecuador, där de inlett samarbete med ursprungsfolkningar i konflikt med olje- och skogsbolag.

ATT GÖKA för djungeln handlar för FFF om att motarbeta flera samantvinnade tendenser i nutiden: förtrycket av sexualiteten, kärnfamiljens isolering från samhället och modernitetens upplösning av sociala band och kontakt med naturen: ”Om människan ska hitta tillbaka till en djupare kontakt med naturen måste hon först och främst hitta tillbaka till sin egen natur”,

Avklädd journalistik i senaste numret av tidskriften Glänta.

säger Petra i FFF. Tankarna påminner en del om de tidiga utopiska socialisterna, som Charles Fourier och hans dröm om falangstären som väg till både social och sexuell frigörelse.

”Hemma hos”-reportaget får en

tillspetsad upplösning som inte ska avslöjas här, mer än att det inbegriper fotografier på en naken, jagad reporter som försöker skylla sig bakom en krukväxt.

SVERKER LENAS
sverker.lenas@dn.se